

Barības vielu notecees mazināšana Baltijas jūrā, vienoti apsaimniekojot mitrzemes un zālājus

ganības

Ganības

Viens no veidiem, kā apsaimniekot dabiskos zālājus un saglabāt tajos esošo dabas daudzveidību ir tos noganīt. Ganības tiek ganīti liellopi, aitas, kazas un zirgi. Katra suga barības izvēle ir atšķirīga.

Tādēļ konkurence dzīvnieku starpā šajā ziņā nav liela, un atšķirīgie barošanās režīmi cits citu papildina.

Ganībām raksturīgie augi pielagojušies pastāvīgai nobradāšanai un noēšanai. Pašas vērtīgākās ganības no dabas daudzveidības viedokļa ir tās, kuras ilgstoši izmantotas tikai kā ganības, nav kultivētas un ielabotas. Ganībām biežāk nekā plavās sastop zemas un viengadīgas augu sugas, kuras nav spējīgas konkurēt ar lielāka izmēra augiem.

Zirgi ir ļoti izvēlīgi, tāpēc cenšas atrast ganības ar leknu, īsu, nesen ataugušu zāli.

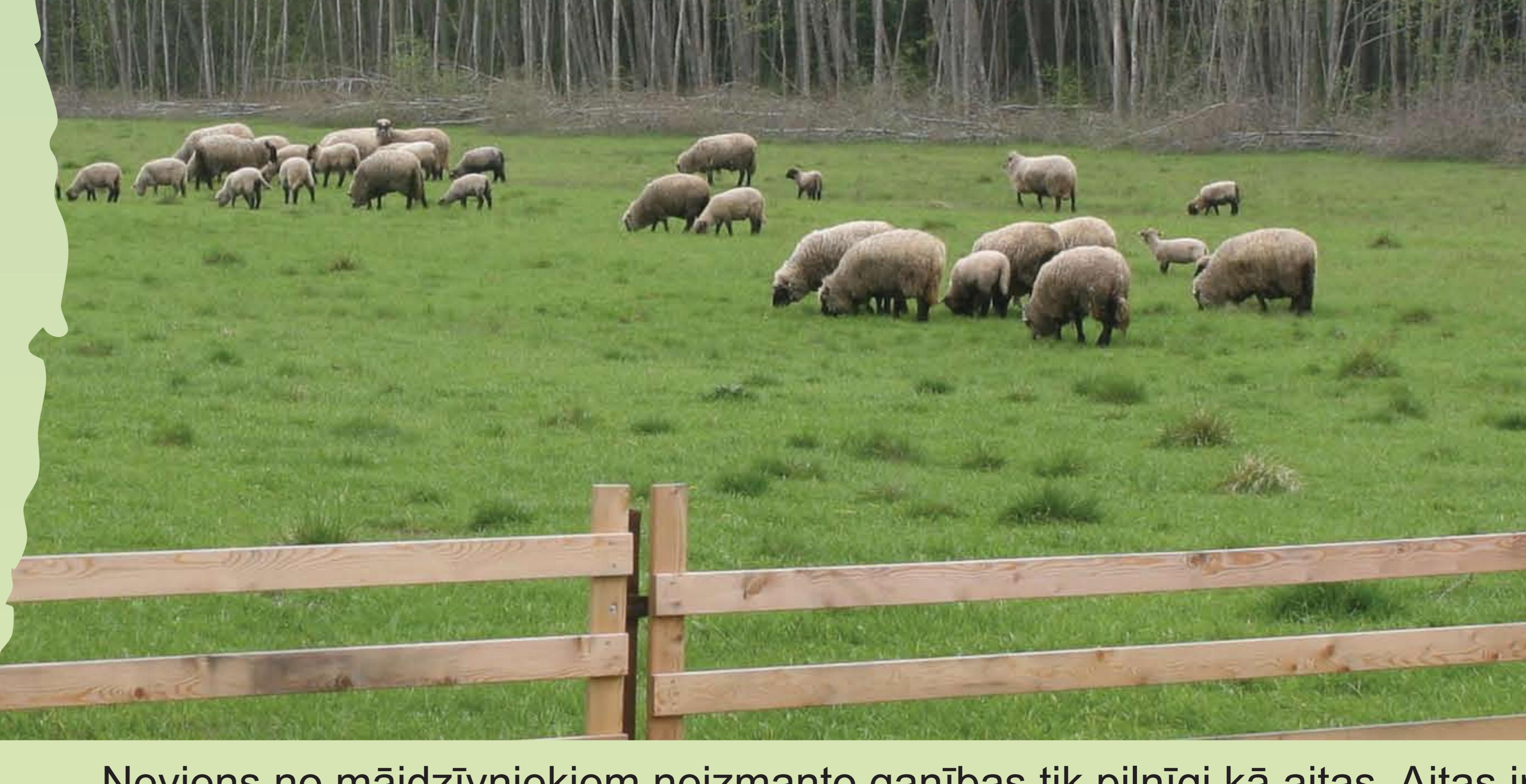
Foto © E.Račinskis

Sausiem zālājiem labvēlīgāka ir noganīšana ar aitām un kazām, bet jo zālājs mitrāks, jo vairāk piemērotas ir govis un zirgi. Foto © V. Baroniņa

Ganību apsaimniekošana

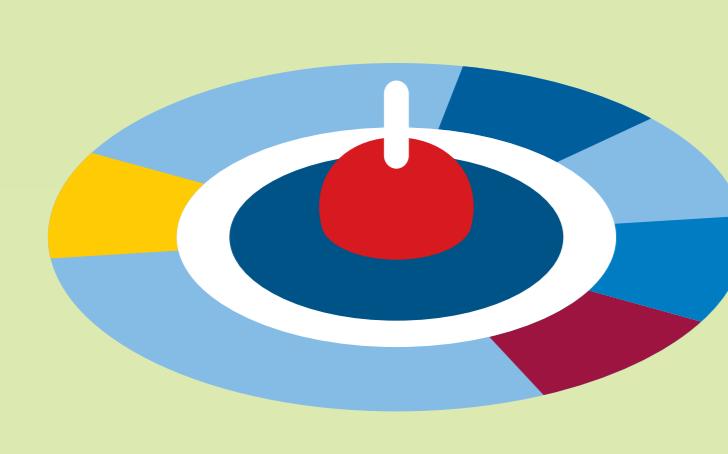
- Sausos zālājos ir vēlams zemāks lopu skaits uz hektāru, tas varētu atbilst ap 0,4 liellopu vienībām/ha. Vidēji mitros zālājos – ap 0,6 līdz 0,7 liellopu vienībām/ha, bet slajpos zālājos var ganīt līdz pat 0,9 liellopu vienībām/ha. Atsākot ganīšanu ilgāku laiku neapsaimniekotos zālājos, pirmajos gados pieļaujams lopu blīvumu palielināt, lai nodrošinātu efektīvu zālāju atjaunošanu.
- Apsaimniekojot ganības, ir svarīgi ievērot ekstensīvai ganīšanai atbilstošu lopu blīvumu. Ja lopu skaits ir par mazu, zālājam draud aizaugšana ar krūmiem, turpretī pārgārīšanas rezultātā augāju pārlieku noēd un nomīda, un augi nepaspēj ataugt un veidot sēklas. Tā veidojas lieli, stipri nomīdīti laukumi un izķūd neizturīgākās augu sugas.
- Lopu piebarošanas un dzirdīšanas vietas ieteicams izvietot attālāk no vietām, kur sastopami reti un īpaši aizsargājami augi. Nevajadzētu pieļaut arī, ka šie objekti atrodas vietās, kur pastāv lespēja mēsliem un barības vielām ieskaloties ūdens objektos.
- Lai saudzētu putnu ligzdas un zālājs būtu noganīts vienmērīgāk, ieteicams lopus nevis piesiet kēdē, bet gan ganīt aplokos.

Neviens no mājdzīvniekiem neizmanto ganības tik pilnīgi kā aitas. Aitas ir noderīgas arī cīņai ar latvāni, tās šo augu apēd ar gardu muti. Foto © V. Lārmanis

Ja lopus gana visu sezonu vienā platībā, svarīgi ir ilgtermiņā izvēlēties tādu lopu skaitu, lai arī sliktākas ražas gados tie varētu iztikt bez piebarošanas. Foto © D.Brakmane

CENTRAL BALTIK
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

SNOWBAL
Saving the sea from Nutrient Overload by managing grasslands/Wetlands BALtically

Materiāls sagatavots Centrālās Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas projektā „Barības vielu notecees mazināšana Baltijas jūrā, vienoti apsaimniekojot mitrzemes un zālājus”.

Projekta mērķis ir paaugstināt sabiedrības informētību par ilgtspējīgām saimniekošanas metodēm, kas samazina barības vielu noteci uz Baltijas jūru.

Vairāk par projektu <http://www.ldf.lv/>